

Zielig verhaal moest geld opbrengen voor verbouwing pension psychiatrische patiënten...

Onlangs onthulde deze krant in een artikelenreeks de rol van het Drentse echtpaar Cornelis en Cornelisje van L. in het verspreiden van door experts als vals bestempelde werken van de Groninger Ploeg-schilder Jan Altink. Na de publicaties spanden de Van L.'s een kort geding aan tegen het dagblad De Telegraaf, waarin zij rectificatie eisten omdat zij zich in eer en goede naam geschaad voelden.

Afgelopen donderdag wees vice-president van de Amsterdamse rechtbank mr. J.M. Vrakking in deze spraakmakende affaire vonnis. Volgens Vrakking heeft De Telegraaf op grond van verklaringen van deskundigen aannemelijk kunnen maken dat het hier valse Altinks betreft. De rechter: „Dit geldt des te meer nu dat reële vermoeden van valsheid voor de journalisten slechts versterkt is door de wijze waarop de eisers de werken aan veilinghuizen hebben aangeboden, namelijk onder andere namen en met een onduidelijk verhaal over de herkomst daarvan.”

Een reconstructie van het schandaal rond de valse Altinks.

ZO NAMEN DE VAN L.'s DE KUNSTWERELD TE GRAZEN!

door JOOST DE HAAS en CHARLES SANDERS

BEILEN/AMSTERDAM, zaterdag

Zondagmiddag 18 november 1990. Mevrouw Renee Smithuis, eigenaar van de gelijknamige kunsthandel in Heiloo, betreedt het dorpscafé ‘Het Wapen van Zijpe’ in het Noordhollandse Schagerbrug. Nog geen half uur later verlaat de als zeer integer bekend staande Smithuis het etablissement.

Met een gevoel van medelijden met het echtpaar Cornelis en Cornelisje van L. Immers, de man met de opvallend grote, grijze baard en diens tengere echtgenote maakten in eerste instantie een sympathieke indruk op haar. Dat was ook de reden dat mevrouw Smithuis die middag zwijgt over de conclusie die zij onmiddellijk trok na het bekijken van de twee Altink-werken die het echt paar haar te koop aanbood. „Zo vals als een kraai, dat ziet iedere kenner”, denkt Smithuis.

Maar omdat de Van L.'s een zielig verhaal hadden opgehangen over hun gebrek aan geld terwijl ze op het punt stonden hun huis te verbouwen en daarom hun twee uit erfenis verkregen Altinks van de hand wilden doen, besluit de Heilloose niets te zeggen.

Een half jaar later hoort Smithuis, expert op het gebied van de Groninger Ploegschilder-beweging waartoe ook Jan Altink (1885-1971) behoorde, dat overal op veilingen in het land valse werken van Altink opduiken. Dan hoort zij ook dat het echtpaar Van L. de twee eerder aan haar aangeboden pseudo-Altinks uiteindelijk heeft weten te slijten aan een relatie van haar. Nota bene met de opmerking: „Mevrouw Smithuis heeft ze bekeken, ze vond ze prachtig!” Inmiddels waren de prijzen van het werk van Altink fors gestegen.

Voorals menen van buiten het kunstcircuit, die van hun baargeld nu eindelijk eens een echt mooi doek wilden open, hadden de gezellige landschappen van Jan Altink ontdekt.

Voor de bijl

Zo ook mevrouw H.R. de Vries uit het Groningse Haren. De echtgenote van een buschauffeur neemt op 23 april van dit jaar, vroeg in de morgen, al het geld van haar spaarrekening op, pakt de trein naar Den Haag en gaat op de veiling van het Venduehuis der Notarissen onmiddellijk voor de bijl als de veilingmeester twee 'Altinks' onder de hamer brengt.

De twee Altinks die mevrouw De Vries kocht, waren op de veiling ingebracht door Cornelis Teunis van L., die daarbij optrad onder de naam van zijn oom. Beide doeken worden later door experts vals bevonden, de koop wordt teruggedraaid, de hevig geschrokken mevrouw De Vries schadeloos gesteld. En de oom, wiens naam door Cor van L. was gebruikt bij het inbrengen van de doeken, belt het Venduehuis op met de mededeling dat hij „doodziek wordt van de praktijken van zijn neef”.

Het gaat hier niet om een incident, zo blijkt al gauw. Op 14 mei wordt bij Loth Gijselman in het Singermuseum in Laren één Altink geveild. Het doek, dat weggaat voor negenduizend gulden, wordt later door veilinghouder Jef Hagen teruggenomen omdat hij grote twijfels heeft over de echtheid. De inbrenger: de echtgenote van Cor van L., Cornelisje. Zij maakt daarbij gebruik van de naam 'Hoogeveen' en vertelt dat het doek afkomstig is uit een erfenis van oma.

Op deze manier boden de Van L.'s een aantal van, naar eigen zeggen, vijftien Altinks aan bij particulieren en vijftien bij veilingen en kunsthandels in heel Nederland waaronder toonaangevende huizen als Christie's, Sotheby's, Glerum en het Venduehuis der Notarissen. Onder valse voorwendsels en met gebruikmaking van tussenpersonen en andere namen. Als aspirant-kopers het echtpaar naar het waarom van de plotselinge verkoop vragen, antwoordt Cornelis, ex-tekenleraar en nu houder van een pension voor psychiatrische patiënten, dat hij en zijn vrouw geld nodig hebben voor de verbouwing van hun boerderij annex pension.

Andere naam

Sotheby's grijpt in na een publicatie in deze krant op zaterdag 25 mei. De doeken 'View of the Harbour, Den Helder' en 'Winter', door Cor van L. ingebracht onder een andere naam, worden luttele minuten voor aanvang van de grote voorjaarsveiling teruggetrokken.

Korte tijd later besluit Sotheby's het Openbaar Ministerie in te schakelen. In een brief d.d. 10 juni van dit jaar aan de hoofdofficier van justitie mr. C. van Steenderen schrijft Sotheby's-advocaat mr.

F. Schneider: *“Naar het oordeel van mijn cliënte moet ernstig worden getwijfeld aan de authenticiteit*

▲ Twee doeken die door Van L. waren ingebracht en door Sotheby's vlak voor de veiling werden teruggenomen: 'View of the Harbour, Den Helder' en 'Winter'. Volgens expert Sibbele Ongering uit Groningen zuivere vervalsingen. Sotheby's heeft

Cornelis van

L...

inmiddels het OM ingeschakeld. Foto's: JAN STAPPENBELD ◀ Rob Sneep, expert bij Sotheby's, had een bizarre ervaring met de Van L.'s: Cornelis van L. gebruikte de naam Hillebrandt bij het ophalen van twee door hem ingebrachte pseudo-Altinks. De man had getekend met P. de Haas. Sneep herkende de kleine man met de grote baard onmiddellijk als

van de weken, zij acht het niet uitgesloten slachtoffer te zijn geworden van een poging tot oplichting. Cliënte verzoekt u derhalve een onderzoek naar een en ander te laten instellen en geeft, zo dit onderzoek de vermoedens van cliënte bevestigt, nu reeds te kennen in dat geval aangifte te zullen doen." Het betreft hier voor Sotheby's-topman Rob Sneep een bizarre ervaring. Sneep neemt de twee werken op 14 februari in ontvangst van een man die zich voorstelt als R. Hillebrandt uit Amsterdam. Een kleine man met een grote baard. Onder reçu-nummer 73646 worden de beide werken als echte Altinks aangeboden. Het formulier wordt ondertekend door ene P. de Haas. Later blijkt dat Hillebrandt in werkelijkheid Cor van L. is. En wat de ondertekening met P. de Haas betreft: het echtpaar Van L. verklaart dat Cor in huiselijke kring meneer De Haas wordt genoemd. Mijn naam is Haas. Een grapje... Vlak na de veiling van Sotheby's, waarbij op het laatste nippertje de twee pseudo-Altinks werden teruggetrokken, vertrekt Rob Sneep met de werken naar Groningen om ze door de plaatselijke experts Chris en Sibbele Ongering op echtheid te laten onderzoeken. Hun oordeel is eensluidend: onmiddellijk als vals te herkennen, verkeerde kleuren, amateuristisch nagemaakt, absoluut geen Altinks!

Berucht

Deze krant bericht die dag daarop, woensdag 29 mei, dat het spoor in de valse Altink-affaire leidt naar het buurtschap Holthe, vlakbij Beilen. Naar het in kunstkringen beruchte echtpaar Cornelis en Cornelisje van L. Berucht, omdat ze in het begin van de jaren tachtig 'naam' maakten met de handel in de zogenaamde heksenbollen. Deze bollen van spiegelglas, oorspronkelijk bedoeld om heksen af te schrikken, waren in die dagen een gewild antiquarisch object.

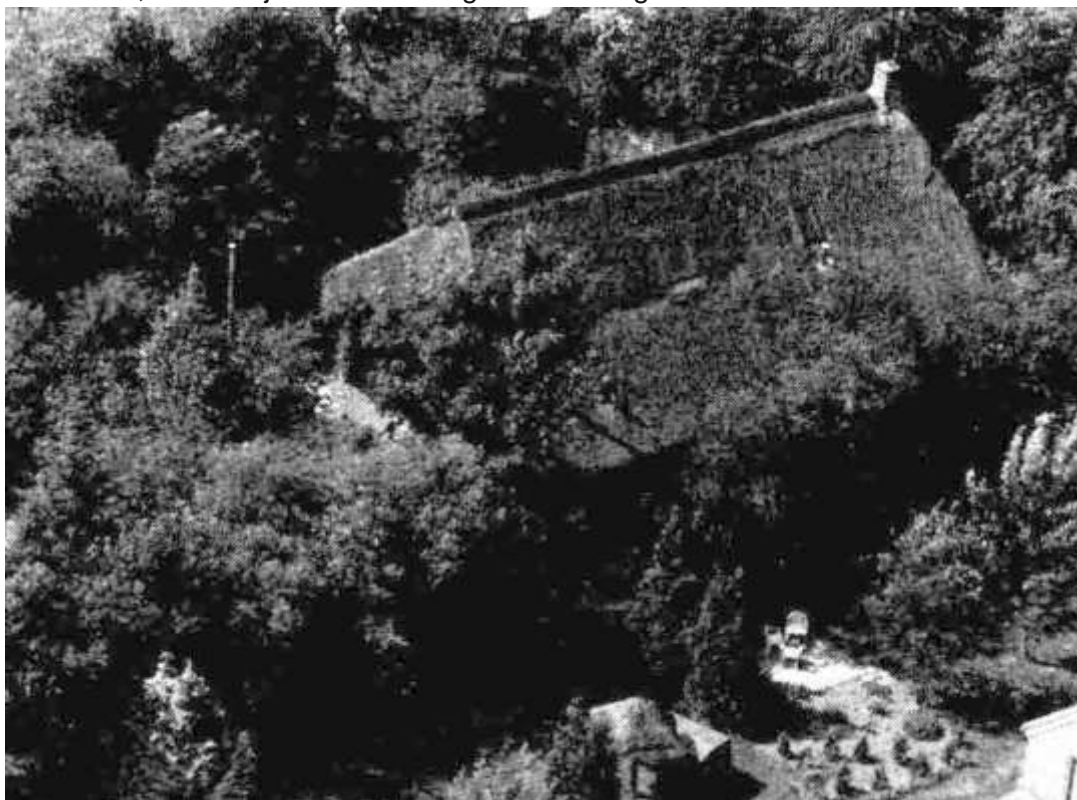
De prachtig verbouwde boerderij van de Van L.'s in Holthe hing er vol mee. En ze waren niet allemaal echt, zo herinnert kunsthandelaar mr. Wout Schuurmans zich. De jurist uit Haren: „Van L. heeft eens een heksenbol als antiek verkocht, terwijl het ding gloednieuw was. De plaatselijke kranten hier

---

stonden er vol van. Uiteindelijk gaf Van L. toe en werd de koop teruggedraaid. Maar pas nadat er bedreigd was met juridische stappen.”

Jan Nagtegaal, oud-restaurateur van het Rijksmuseum in Amsterdam: „Ik kwam in die tijd wel eens over de vloer bij de Van L.'s. Cor was een rare scharrelaar, hun boerderij pulde uit van de heksenbollen. Ze rommelden heel erg in antiek. Vooral antiek dat gewild was.”

Na de publicatie van 29 mei spande het echtpaar Van L. een kort geding aan tegen De Telegraaf. Hun eis: rectificatie, omdat zij zich in eer en goede naam geschaad voelden.

▲ De boerderij van het echtpaar Cornelis en Cornelisje van L. in het buurtschap Holthe bij Beilen. Verscholen achter hoge bomen is het pand als enige in de wijk vanaf de straat niet te zien. Foto: BERT WIERINGA

Ondertussen blijven de valse Altinks her en der opduiken en heeft de kersverse stichting in oprichting, die zich tot doel heeft gesteld de echtheid van Altink-schilderijen te onderzoeken handen-vol werk.

Rijkskunstrestaurateur Lammert Muller deze week namens de stichting: „We hebben tot nog toe zeven Altinks die door het echtpaar Van L. zijn ingebracht op veilingen onderzocht. Er is maar één conclusie mogelijk. Alles is vals. De Van L.'s hebben nota bene in veel gevallen zelf achter op de doeken 'Uit erfenis van oma' geschreven...”

Vice-president van de Amsterdamse rechtbank mr. J.M. Vrakking besluit bij tussenvonnis de beide partijen in het kort geding tussen De Telegraaf en de Van L.'s te horen. Woensdag 26 juni vraagt hij in het Paleis van Justitie aan de Parnassusweg aan het echtpaar Van L. hoe zij toch in het bezit van zoveel Altinks zijn gekomen.

Cor van L. komt dan op de proppen met een door hemzelf met de hand geschreven, zeven velletjes lange verklaring. Daarbij spreekt hij van contacten met een Altink-collectiehouder, Van den Berg geheten. Van L. geeft ook toe dat hij geen idee heeft waar de man op dit moment verblijft. Van L. beweert voorts voor een bedrag van 38.500 gulden zes doeken, twaalf gouaches en één paneel van de onbekende Van den Berg te hebben gekocht.

Volgens de verklaring krijgt het Drentse echtpaar later contact met de minstens zo onbekende 'meneer Jansen' uit Amsterdam, ook al een Altink-kenner die daarna in het niets is verdwenen. Van Loenen zegt voor een bedrag van 27.500 gulden vijf kleinere doeken en dertien gouaches van de mysterieuze Jansen te hebben gekocht. De koop werd gesloten in het Noord Zuid-Hollands Koffiehuis tegenover het Centraal Station op "plus minus 20 september 1990." Als ruil voor de zogenaamde Altinks had Van L. naast contant geld ook sieraden en antiek vanuit zijn woonplaats Holthe meegebracht.

Cor van L. in zijn verklaring: *„Nadat we in het koffiehuis m'n spullen hadden bekeken, gingen we naar een witte bestelbus, geparkeerd rechts naast de hoofdingang van het Centraal Station. Na de schilderijen en gouaches in de bestelbus bekeken te hebben, gingen we akkoord. Na zorgvuldig ingepakt te hebben (vier pakketten) zette hij mij op de trein naar Beilen. Ik kon blijven zitten tot aan Beilen. Vertrek 21.32 uur. Aankomst Beilen 23.30 uur. Met taxi van station naar Holthe.”*

Vice-president Vrakking van de Amsterdamse rechtbank merkte in zijn afgelopen donderdag gewezen vonnis op: „Ondanks dat omtrent de valsheid van de betrokken werken nog geen definitief oordeel bekend is, heeft De Telegraaf echter op grond van de verklaringen van verschillende deskundigen, die ook in dit geding zijn overgelegd, ervan uit mogen gaan dat het hier valse Altinks betreft. Dit geldt des te meer nu dat reële vermoeden van valsheid voor de journalisten slechts versterkt is door de wijze waarop eisers de werken aan veilinghuizen hebben aangeboden, namelijk onder andere namen en met een onduidelijk verhaal over de herkomst daarvan.

Over het gebruik van andere namen bij het inbrengen van de Altinks voerden de Van L.'s op de eerste zitting aan dat zij "eventuele hinderlijke belangstelling van de kunsthandel wilden voorkomen." Later luidt hun verweer dat zij bevreesd waren voor bedreigingen omdat zij in het verleden al eerder telefoontjes van louche figuren hadden gekregen. Bovendien zou het de prijs drukken wanneer bekend werd dat zoveel Altinks door dezelfde mensen waren ingebracht.

Mr. Vrakking hierover in zijn vonnis: *„Zij (het echtpaar Van L., red.) hebben niet aannemelijk weten te maken dat een dergelijke handelwijze binnen de kunstwereld gebruikelijk dan wel noodzakelijk is. Duidelijk is voorts geworden dat het optreden van eisers (het echtpaar Van L., red.) binnen kunstkringen veel beroering teweeg heeft gebracht en dat de politie een onderzoek naar de herkomst van de werken heeft ingesteld.”*

De vice-president van de Amsterdamse rechtbank wees de eis tot rectificatie af en veroordeelde het echtpaar Cornelis en Cornelisje van L. tot betaling van de proceskosten.

De Van L.'s weigeren bij monde van hun advocaat mr. J.Th.N. van der Voorde ieder commentaar op de affaire.

